

واژگان

معلق : آویزان واپسین : آخرین - پایانی فلان : اشاره به شخص نامعلوم دانش اندوزی : علم آموزی - فراگیری دانش	فلان : اشاره به شخص نامعلوم فیلسوفان : جمع فیلسوف - دانشمندان در گذرم : بمیرم - از دنیا بروم	فزای : بیفزای - اضافه کن رامش : آرامش - آسودگی میاسای : دست از تلاش برنदार بهره رساندن : فایده داشتن - مفید بودن برنا : جوان
---	--	--

هم خانواده :

شبیبه : شباهت - تشبیه	منتظر : انتظار	کشف : کاشف	جهل : جاهل - مجهول
-----------------------	----------------	------------	--------------------

مخالف :

بیماری : سلامتی	دانا : نادان	برنا : پیر	جاهل : دانا - عاقل	توانا: ناتوان	پیر : جوان
-----------------	--------------	------------	--------------------	---------------	------------

کلمات املائی

علامت سؤال - عجیب و غریب - معلق - پژوهشگران - مسائل گوناگون - احوال پرسى - درگذرم

خرد و دانش

ز دانش دل پیر برنا بود

توانا بود هر که دانا بود

هر کس که دانا باشد ، توانا است . دل افراد پیر به خاطر دانش ، مانند جوانان است

که او باد ، جان تو را رهنمای

به دانش فزای و به یزدان گرای

به علم و دانش خود اضافه کن و به سوی خدا حرکت کن . چون خداوند است که روح و جان تو را هدایت می کند

بیابی ز هر دانشی رامشی

بیاموز و بشنو ز هر دانشی

درباره تمام علم و دانش ها بیاموز و بشنو . چون انسان از هر علم و دانشی آرامشی به دست می آورد

ز دانش میفکن ، دل اندر گمان

میاسای از آموختن یک زمان

حتی لحظه ای هم از آموختن دست برنदार ، هرگز در راه آموختن دانش در دل خود شک راه نده .

که بهره ندارد ز دانش ، بسی

چه ناخوش بود ، دوستی با کسی

www.my-dars.ir

دوستی کردن با انسانی که از دانش بی بهره است بسیار ناخوشایند است

به بی دانشان بر ، باید گریست

که بیکاری او ز بی دانشی است

چون به خاطر بی دانش بودن او کار مفیدی انجام نمی دهد . باید به حال و وضعیت افراد بی بهره از علم و دانش گریه کرد

که نادان به هر جای ، بی رامش است

تن مرده ، چون مرد بی دانش است

تن انسان مرده مانند انسان بی علم و بی سواد است . انسان نادان هیچ جا آرامش ندارد

دانش زبانی :

اصلی ترین بخش جمله فعل است . یک جمله گاهی از دو قسمت ساخته می شود . لیلا رفت .

فاعل : یعنی کسی که کاری را انجام می دهد . لیلا

فعل : اصلی ترین بخش جمله و کاری است که انجام می شود . رفت

در بعضی جمله ها برای کامل کردن مفهوم جمله به کلمات دیگری نیاز داریم .

علی برداشت . در این جمله سوال می شود علی چه چیزی را برداشت پس می گوئیم علی سبب را برداشت . جوابی که به این پرسش داده شد یعنی سبب مفعول این جمله است .

به جمله زیر دقت کنید :

علی کتاب را گذاشت . باز هم مفهوم این جمله نیاز به کلمه یا کلماتی برای کامل شدن دارد . علی کتاب را کجا گذاشت ؟
علی کتاب را روی میز گذاشت .

نکته :

گاهی در واژگان اضافه کردن (بی) معنای آن را متضاد می کند . کار : بی کار هنر : بی هنر

نکته نگارشی :

هنگامی که بخواهیم درباره یک موضوع با روش پرسشگری مطلبی بنویسیم :

- موضوع را دوست دارید ، انتخاب کنید .
- چند پرسش درباره موضوع بنویسید .
- پاسخ های نوشته شده را به ترتیب شماره گذاری کنید
- نوشته را بازنگری و پاک نویس کنید .

پرسش های متن درس :

- ۱- کلمه صحیح داخل کمانک را انتخاب و در جای خالی قرار دهید .
 - ابوریحان واپسین لحظات زندگی خود را (می گذرانید - می گزرائید)
 - از او خواهش کرد که پاسخ یکی از مسائل علمی را دهد (توضیح - توضیح)
 - بعضی ها به دنبال موجودات عجیب و فضایی هستند (قریب - غریب)

۲- معنی هر واژه را بنویسید

واپسین : برنا : رامش : معلق :
گریزان : فیلسوف : فزای : بهره رساندن :

۳- درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید .

- همه زندگی ابوریحان در راه گسترش و رشد علم و دانش سپری شد .
- مغز آدم ها شبیه علامت سؤال است

۴- جاهای خالی را با کلمه های ربط (سپس - و - بعد - اولین) کامل کنید .
مهتاب روزی بود که به مدرسه ی جدید می رفت . بچه ها دستشان را روی صفحه ی رنگی قرار می دادند و
وارد کلاس شدند . مهتاب نشانی پایگاه رایانه ای را به مادر و پدرش داد کنار پدرش نشست با هم سری به پایگاه
مدرسه زدند.

۵- هم خانواده کلمات زیر را بنویسید .
منتظر : جاهل : کشف : شبیه : غریب :
۶- با کلمات زیر ترکیب های صحیح بسازید .

قهوه - اجاره - خود - خانه - رأی - ناپذیر - وصف - نامه

۷- در متن زیر املاهای چند واژه نادرست است؟ شکل درست آن را بنویسید.
ابوریحان با همان حالت بیماری با کلمه هایی بریده و کوتاه از او خاهش کرد که پاسخ یکی از مساعل را توضیه دهد.
املاهای درست واژه ها:

۸- کلمات در هم ریخته را مرتب کنید و جمله را بنویسید .
بزرگ ترین - ایرانی - فیلسوفان - یکی از - ریاضی دانان - ابوریحان - است
۹- استفاده از واژه های داده شده، جاهای خالی را پر کنید. سپس نقش دستوری آن واژه را بگویید.

این مسئله - دانشمندان - می گذراند

نقش دستوری

الف) همواره در پی اندوختن دانش هستند.

ب) بهتر است را بدانم و بمیرم.

ج) او در بستر بیماری آخرین لحظه های زندگی را

۱۰- مخالف واژه های زیر را بنویسید .
بالا : قوی : ناراحتی : توانا : چهل :

۱۱- مفهوم بیت زیر را به صورت ساده بنویسید.
به دانش فزای و به یزدان گرای
که او باد جان تو را رهنمای

www.my-dars.ir

۱۲- هر واژه را در جمله ای به کار ببرید .

جاهل :

گریزان :

۱۳- در هر ردیف، واژه ی ناهماهنگ را مشخص کنید.

- اعتدال - معتدل - التماس - عدل

- پاییز - خرداد - بهار - زمستان

- خوردم - خندید - نمی شنوم - دفترم

۱۴- جاهای خالی را کامل کنید .

..... از آموختن یک زمان
..... چه ناخوش بود

ز دانش دل اندر گمان
..... که ندارد ز دانش

۱۵- با حروف در هم ریخته واژه ی صحیح بسازید .

ی - س - ف - ل - ف - و ا - ل - ه - ص - خ ی - ر - پ - ش - گ - س - ر

۱۶- کدام کلمه با کلمه های دیگر فرق دارد .

الف (خوب ب) دانش ج) سرد د) زیبا

۱۷- کدام گزینه مفعول دارد .

الف (من دوست قدیمی تو هستم ب) امروز در کلاس درس را توضیح دادم

ج) بردار کوچکت آمد د) مادر خیلی خسته شد .

۱۸- کدام جمله برای کامل شدن پیام به بخش دیگری نیاز دارد .

الف (احمد با برادرش بازی کرد ب) زهرا درس می خواند

ج) سینا کیف را گذاشت د) مریم و زهرا می خندند

۱۰- بالا : پایین قوی : ضعیف	۱- می گذرانید - توضیح - غریب
ناراحتی : خوشحالی توانا: ناتوان	۲- واپسین : آخرین برنا : جوان
جهل : علم و آگاهی	رامش : آرامش معلق : آویزان
۱۱- به علم و دانش خود اضافه کن و به سوی خدا حرکت کن ، زیرا خداوند جان و روح تو را هدایت می کند	گریزان : شتابان فزای : اضافه کن
۱۲- به عهده ی دانش آموز	فیلسوف : دانشمند بهره رساندن : فایده داشتن
۱۳- التماس - خرداد - دفترم	۳- درست - نادرست
۱۴- میاسای ز آموختن یک زمان ز دانش میفکن دل اندر گمان	۴- اولین - بعد - سپس - و
چه ناخوش بود دوستی با کسی که بهره ندارد ز دانش بسی	۵- منتظر : انتظار جاهل : جهل
۱۵- فیلسوف - خلاصه - پرسشگری	کشف : کاشف شبیه : شباهت
۱۶- گزینه ب	غریب : غربت
۱۷- گزینه ج	۶- قهوه خانه - اجاره نامه - خود رای - وصف ناپذیر
	۷- خواهش - پاسخ - مسائل - توضیح
	۸- ابوریحان یکی از بزرگترین فیلسوفان و ریاضی دانان ایرانی است
	۹- دانشمندان - فاعل
	این مسئله - مفعول
	می گذراند - فعل